

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอโนนรมย์ จังหวัดชัยนาท
ข้อมูล ณ วันที่ 21 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2568

.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

1. ชื่อ-สกุล นายสุนิธิ แสงนาค

3. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ 74 หมู่ 4 ตำบลศิลาदान อำเภอโนนรมย์
จังหวัดชัยนาท

โทรศัพท์ 095-5510736 Facebook : สุนิธิ แสงนาค ฟลุ๊ค

Line: 0955510736

เกิด พ.ศ.2530 ปัจจุบันอายุ 38 ปี

4. สถานภาพ ☒ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง

5. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6

สถาบันการศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
คณะ/สาขาวิชา -

6. อาชีพปัจจุบัน

☐ 6.1 ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ 6.2 ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ ค้าขายและการเป็นวิทยากร

7. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร 200,000 บาท/ปี

8. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก.หลัก เมื่อปี พ.ศ.2567

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. สินค้าหลัก ข้าว

2. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน 1 แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้การลดต้นทุนการผลิตข้าว มีการแนะนำการทำนาแบบลดต้นทุนการผลิต การใช้ปุ๋ยตามค่า
วิเคราะห์ดิน

3. ฐานเรียนรู้ จำนวน 5 ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

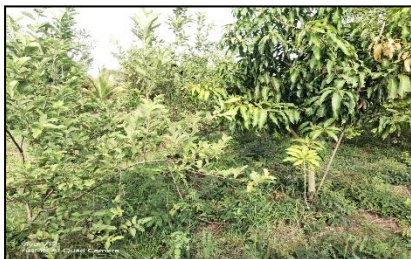
ฐานการเรียนรู้ที่ 1 : ฐานเรียนรู้ด้านข้าว

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 : ฐานเรียนรู้ด้านการทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 : ฐานเรียนรู้ด้านไม้ผล

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 : ฐานเรียนรู้ด้านประมง

ฐานการเรียนรู้ที่ 5 : ฐานเรียนรู้ด้านการทำเกษตรผสมผสาน

4. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน 4 หลักสูตร ประกอบด้วย

4.1 หลักสูตรหลัก จำนวน 1 หลักสูตร ประกอบด้วย

1. การลดต้นทุนการผลิตข้าว

4.2 หลักสูตรบังคับ จำนวน 1 หลักสูตร ประกอบด้วย

1. เกษตรแบบผสมผสาน

4.3 หลักสูตรเสริม จำนวน 2 หลักสูตร ประกอบด้วย

1. ประมง
2. การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

4.4 หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน 1 หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้

ศพก. อำเภอนโนรมย์ มีหลักสูตรที่มีความโดดเด่น ได้แก่ การลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต โดยการทำนาโดยใช้เครื่องจักรกลและเทคโนโลยี ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และใช้สารชีวภัณฑ์มาปรับใช้ เช่น การใช้ไตรโคเดอร์มาในการพ่นปุ๋ย การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดโรคและแมลง มีการอัดฟางก่อน

3.4.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อลดต้นทุนในการทำการเกษตร เพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 2) เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมในพื้นที่
- 3) เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรที่ยั่งยืนช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.4.2 เนื้อหาหลักสูตร

- 1) การลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต
 - (1) การลดเมล็ดพันธุ์
 - (2) ลดการใช้ปุ๋ยเคมี โดยการตรวจวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
 - (3) การใช้สารชีวภัณฑ์และสมุนไพร
 - (4) การบริหารจัดการแปลงโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการเกษตรต่าง ๆ
 - (5) การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช
- 2) การอัดฟางก่อน

5 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

- ศพก. อำเภอนโนรมย์ ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้
- เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานในกระทรวงเกษตรฯ เพื่อรวบรวมปัญหา ข้อมูล และข้อเสนอจากพื้นที่ในฐานะผู้แทนเกษตรกรหรือ ศพก.
 - มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในที่ประชุมระดับจังหวัด เมื่อมีการเชิญตัวแทนจาก ศพก. เข้าร่วม
 - ประชุมหารือร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา ศพก. และเครือข่ายศพก.
 - จัดทำแผนการดำเนินงานของศพก. จังหวัดชัยนาท

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)
(มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แบบแผนฯ)

1. กระบวนการจัดทำแผนของ ศพก. อำเภอมโนรมย์ มีดังนี้

6.1. กระบวนการจัดทำแผนราย ศพก.

- 1.) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของพื้นที่
- 2.) การสำรวจข้อมูล: รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ เช่น ประเภทของพืชที่ปลูก ปัญหาที่เกษตรกรประสบ และศักยภาพของพื้นที่
- 3.) การระบุปัญหาและความต้องการ: ผ่านการพูดคุยกับเกษตรกรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อระบุปัญหาและความต้องการที่แท้จริง

6.2 การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์

- 1.) การตั้งเป้าหมาย: กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน หรือการพัฒนาคุณภาพผลผลิต
- 2.) การระบุวัตถุประสงค์: กำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย เช่น การฝึกอบรมเกษตรกร การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีใหม่ หรือการพัฒนาช่องทางการตลาด

6.3 การออกแบบกิจกรรมและแผนปฏิบัติการ

- 1.) การออกแบบกิจกรรม: กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการ เช่น การจัดอบรม การศึกษาดูงาน หรือการจัดงานถ่ายทอดเทคโนโลยี
- 2.) การจัดทำแผนปฏิบัติการ: ระบุรายละเอียดของกิจกรรม เช่น ระยะเวลา งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ

6.4 การบูรณาการกับแผนงานของหน่วยงานอื่น

- 1.) การประสานงาน: ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อให้แผนงานมีความสอดคล้องและสามารถดำเนินการได้จริง

6.5 การติดตามและประเมินผล

- 1.) การติดตามผล: กำหนดวิธีการติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรม เช่น การประชุมประจำเดือน หรือการรายงานผลการดำเนินงาน
- 2.) การประเมินผล: ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อหาข้อดีและข้อควรปรับปรุงสำหรับการดำเนินงานในอนาคต

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

1.1 แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

1.) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำ การเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายสุนธิ แสงนาค มีแรงบันดาลใจว่า อยากทำการเกษตร นาข้าว ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น อยากลด ต้นทุน ไม่เป็นหนี้สิน เพราะราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิต ส่งผลให้หาทางเลือกใหม่เพื่อลดต้นทุน อยากเพิ่มผลผลิตในการทำนา จึงได้ทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น ใช้ เครื่องจักรกลและเทคโนโลยี การใช้โดรน ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และใช้สารชีวภัณฑ์มา ป้องกันกำจัดโรคแมลง ได้เห็นผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ จึงมีแนวคิดที่ต้องการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ให้เกษตรกรในพื้นที่เพื่อให้ เกษตรกรคนอื่นๆ ได้เห็นผลลัพธ์ที่น่าพอใจในการทำการเกษตร ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งการแบ่งปันความรู้

2.) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำ เทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

2.1.1 ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ อากาศร้อนมากขึ้น ฝนตกไม่เพียงพอต่อต้นพืช

2.1.2 มีโรคและแมลงระบาดมากขึ้น กำจัดยาก ต้องใช้สารเคมีที่รุนแรง ปริมาณมากขึ้น ดื้อยา

2.1.3 ดินเสื่อมคุณภาพจากการใช้สารเคมีติดต่อกันเป็นเวลานาน

2.1.4 ปัญหาด้านการตลาดและราคาผลผลิตที่ตกต่ำ ไม่แน่นอน การแข่งขันในตลาดสินค้าเกษตรที่สูงขึ้น

2.1.5 การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร วัยรุ่นทำงานในเมือง ค่าแรงงานที่สูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการ ผลิตเพิ่มขึ้น มีความต้องการใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรทดแทนแรงงาน

1.2 รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ใน แปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

1.) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับ ใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

1.2.1 การจัดการดิน

- การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพเพื่อปรับปรุงโครงสร้างดินและเพิ่มธาตุอาหาร
- เทคนิคการไถพรวน เพื่อลดการพังทลายของดิน
- การปลูกพืชคลุมดิน เพื่อป้องกันการชะล้างของดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์

1.2.2 การจัดการน้ำ

- ระบบชลประทานแบบหยด เพื่อประหยัดน้ำและให้น้ำตรงจุด
- การสร้างบ่อน้ำเพื่อเก็บกักน้ำฝนไว้ในฤดูแล้งหรือช่วงขาดแคลน

1.2.3 การจัดการอากาศ

- การปลูกยูคาริปตัส ไม้และไม้ยืนต้นเป็นแนวกันลมเพื่อลดผลกระทบจากสภาพอากาศ

1.2.4 การลดต้นทุนการผลิต

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

1.2.5 การผลิตปัจจัยการผลิตเอง

- การผลิตปุ๋ยชีวภาพและน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุเหลือใช้ในแปลงต้นแบบ

1.2.6 เทคโนโลยีการจัดการ

- การใช้โดรน ในการสำรวจและตรวจสอบพื้นที่เพาะปลูก

1.2.7 การลดการระบาดของศัตรูพืช

- การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)
- การเลี้ยงและปล่อยแมลงศัตรูธรรมชาติ เช่น เต่าทองและแมลงห้ำ
- การใช้พืชไล่แมลงและพืชดักแมลง
- การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์จากสมุนไพรท้องถิ่น

2.) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

2.1.1 การแก้ไขปัญหาด้านดิน

- การวิเคราะห์ดิน เพื่อตรวจสอบความอุดมสมบูรณ์และปรับปรุงตามค่าวิเคราะห์
- การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ เพื่อฟื้นฟูโครงสร้างดิน เพิ่มแร่ธาตุ และกิจกรรมของจุลินทรีย์
- การปลูกพืชหมุนเวียน สลับชนิดพืชเพื่อลดการสะสมโรคและเพิ่มธาตุอาหารในดิน
- การทำปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ในฟาร์ม ลดต้นทุนและเพิ่มการหมุนเวียนธาตุอาหาร

2.1.2 การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

- ระบบน้ำหยด ประหยัดน้ำและส่งน้ำตรงสู่รากพืช
- การเก็บกักน้ำฝน ด้วยบ่อหรือภาชนะเก็บน้ำสำรอง
- การสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในฟาร์ม เพื่อสำรองน้ำใช้ในฤดูแล้ง

2.1.3 การควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน

- การใช้กับดักแมลง เช่น กับดักกาวเหนียว กับดักแสงไฟ กับดักฟีโรโมน
- การใช้ศัตรูธรรมชาติ ปล่อยแมลงตัวห้ำตัวเบียนควบคุมแมลงศัตรูพืช
- การทำน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง จากพืชสมุนไพรในท้องถิ่น
- การปลูกพืชแซมที่มีกลิ่นไล่แมลง เช่น ตะไคร้หอม ดาวเรือง

2.1.4 เทคโนโลยีเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน

- การใช้จุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ เช่น บิวเวอร์เรีย ไตรโคเดอร์มา
- ถังหมักก๊าซชีวภาพ จากมูลสัตว์และเศษอาหาร ลดค่าพลังงาน
- เทคนิคการตัดแต่งกิ่ง เพื่อเพิ่มการติดดอกออกผล

2.1.5 นวัตกรรมจัดการฟาร์ม

- การวางแผนการผลิตตามความต้องการตลาด วิเคราะห์ช่วงราคาดีและผลิตให้ตรงความต้องการ
- การแปรรูปผลผลิต เพิ่มมูลค่าและยืดอายุการเก็บรักษา
- การทำบัญชีฟาร์ม บันทึกต้นทุนและรายได้เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่า

3.) อธิบายขั้นตอนการทำงานเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

3.1.1 การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์ดิน

1.1 การเก็บตัวอย่างดิน

- เลือกพื้นที่เก็บตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของแปลงทั้งหมด แบ่งเป็นแปลงย่อยตามสภาพพื้นที่
- ใช้จอบหรือเสียมขุดดินลึกประมาณ 15-30 ซม. (ระดับรากพืช) เก็บเป็นรูปตัว V
- เก็บตัวอย่างแบบสุ่มจากหลายจุดในแปลง (8-12 จุด) ต่อหนึ่งตัวอย่าง
- นำดินที่ได้มาผสมรวมกัน เอาเศษหิน กรวด รากพืชออก และตากให้แห้ง
- บรรจุดินที่ตากแห้งแล้วประมาณ 500-1,000 กรัม ใส่ถุงพลาสติกสะอาด
- เขียนรายละเอียดแนบไปด้วย (ชื่อเจ้าของ ที่อยู่ ชนิดพืชที่ปลูก ประวัติการใช้ปุ๋ย)

1.2 การส่งตัวอย่างวิเคราะห์

- นำส่งหน่วยงานที่ให้บริการวิเคราะห์ดิน เช่น สถานีพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย หรือบริษัทเอกชน
- ระบุรายการที่ต้องการวิเคราะห์ เช่น ค่า pH ปริมาณอินทรีย์วัตถุ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม แคลเซียม แมกนีเซียม

1.3 การแปลผลและคำนวณปริมาณปุ๋ย

- รับผลวิเคราะห์และศึกษาข้อมูล ค่าที่สำคัญ ได้แก่
 - pH ของดิน: วัดความเป็นกรด-ด่าง
 - ปริมาณอินทรีย์วัตถุ (OM): แสดงความอุดมสมบูรณ์ของดิน
 - ไนโตรเจนทั้งหมด (Total N): ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางใบ
 - ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (Available P): สำคัญต่อระบบราก ดอก ผล
 - โพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ (Exchangeable K): เสริมความแข็งแรง ด้านทานโรค

- ใช้ตารางแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินของแต่ละพืชจากกรมวิชาการเกษตร
- คำนวณสูตรปุ๋ยและอัตราการใช้ต่อไร่ตามความต้องการของพืช

2. ขั้นตอนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

2.1 การปรับสภาพดินตามค่า pH

- กรณิดินเป็นกรด (pH ต่ำกว่า 5.5): ใส่ปูนขาว ปูนมาร์ล หรือโดโลไมท์ ในอัตรา 200-500 กก./ไร่
- กรณิดินเป็นด่าง (pH สูงกว่า 7.5): ใส่กำมะถัน หรือเกลบดิบในอัตรา 100-200 กก./ไร่

2.2 การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

- ใส่ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก 1-2 ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลง แล้วไถกลบก่อนปลูกพืช 7-14 วัน
- ปลูกพืชตระกูลถั่วเป็นปุ๋ยพืชสด แล้วไถกลบเมื่ออายุ 45-60 วัน ก่อนออกดอก

3. การใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์

3.1 การใส่ปุ๋ยรองพื้น: ใส่ก่อนหรือพร้อมปลูกพืช โดยหว่านให้ทั่วแปลงแล้วไถกลบ หรือใส่เป็นจุดในหลุมปลูก

- พืชไร่: หว่านรองพื้นปุ๋ยฟอสฟอรัสทั้งหมด และโพแทสเซียม 1/2 ส่วน
- พืชผัก: ใส่ปุ๋ยสูตรเสมอในอัตรา 1/3 ของปริมาณที่แนะนำ
- ไม้ผล: ใส่รอบทรงพุ่มตามแนวรัศมีใบ

3.2 การใส่ปุ๋ยแต่งหน้า: แบ่งใส่ 2-3 ครั้งตามระยะการเจริญเติบโต

- ระยะเจริญเติบโตทางใบ: เน้นปุ๋ยไนโตรเจน
- ระยะออกดอก ติดผล: เน้นปุ๋ยฟอสฟอรัสและโพแทสเซียม

3.3 การใส่ปุ๋ยทางใบ: ฉีดพ่นธาตุอาหารรองและจุลธาตุ ในช่วงที่พืชมีการเจริญเติบโตทางใบมาก หรือช่วงออกดอกติดผล

4. การติดตามและประเมินผล

4.1 สังเกตการเจริญเติบโตและอาการผิดปกติของพืช

4.2 บันทึกการตอบสนองต่อปุ๋ยของพืชในแต่ละช่วง

4.3 วิเคราะห์ดินซ้ำทุก 1-2 ปี เพื่อปรับสูตรปุ๋ยให้เหมาะสม

3.1.2 ขั้นตอนการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

- สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
- ใช้วิธีการป้องกันกำจัดที่เหมาะสม
 - วิธีการ: จับทำลาย ใช้กับดัก ติดกาวเหนียว
 - วิธีชีวภาพ: ปล่อยแมลงศัตรูธรรมชาติ ใช้เชื้อจุลินทรีย์ควบคุมโรคแมลง
 - วิธีเขตกรรม: การไถพรวน การหมุนเวียนพืช การปลูกพืชไล่แมลง
 - วิธีการใช้สารเคมี: เลือกใช้เมื่อจำเป็น ด้วยอัตราและวิธีที่ถูกต้อง

2. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร : ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

2.1 สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

1.) สินค้าเกษตรด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 1 ชนิด ประกอบด้วย

1.1) ข้าว พื้นที่ปลูก จำนวน 12 ไร่

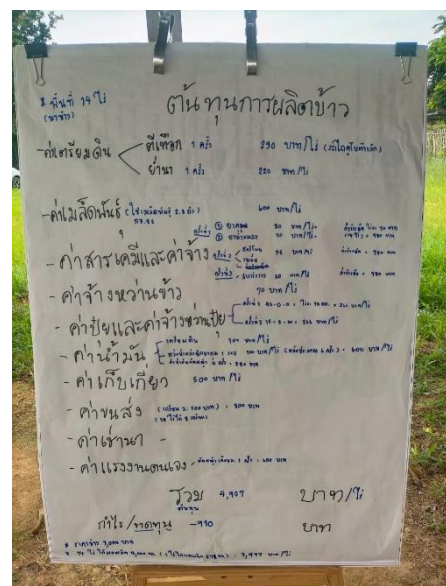
2.2 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ให้ระบุต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

1.) สินค้าข้าวมีต้นทุนการผลิตดังนี้

1.1 ข้าว เป็นเงิน 3,991 บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต 47,900 บาท/ไร่
รายได้ 72,000 บาท/ไร่

2.3 รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

1.) รายได้รายวัน

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -ไม่มี-
เฉลี่ยรายได้วันละ -ไม่มี- บาท/วัน

2.) รายได้รายสัปดาห์

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -ไม่มี-
เฉลี่ยรายได้วันละ -ไม่มี- บาท/วัน

3.) รายได้รายเดือน

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ขายเครื่องจักสาน เดือนละ 5,000 บาท
เฉลี่ยรายได้วันละ -ไม่มี- บาท/วัน

4.) รายได้รายปี

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว / 2 ฤดูกาล
เฉลี่ยรายได้ปีละ 150,000 บาท/ปี

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

1.) ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้)

- ได้รับความรู้และทักษะด้านการเกษตรที่ทันสมัย เช่น การใช้เทคโนโลยี การบริหารจัดการแปลงเกษตร
- พัฒนาศักยภาพของตนเองเป็น “เกษตรกรต้นแบบ” หรือ “วิทยากรเกษตรกร”
- มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการนำความรู้ไปปรับใช้และจำหน่ายผลผลิตอย่างมีคุณภาพ
- ได้รับการยอมรับจากชุมชน มีเครือข่ายเกษตรกรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.) ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- ได้รับการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นรูปธรรมจากเกษตรกรต้นแบบหรือแปลงเรียนรู้
- สามารถเรียนรู้และนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเองได้จริง ลดความเสี่ยงในการทำเกษตร
- เข้าถึงแนวทางการผลิตที่ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และเน้นความปลอดภัยทางอาหาร
- สร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองและพึ่งพาตนเอง

3.) ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ชุมชนมีองค์ความรู้และต้นแบบทางการเกษตรที่หลากหลายและเข้มแข็ง
- สร้างเครือข่ายเกษตรกรที่ช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้
- พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นและคุณภาพสินค้าเกษตรที่ดีขึ้น
- ลดการย้ายถิ่นฐาน เพราะมีอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืนในชุมชน
- ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากแนวทางการเกษตรแบบยั่งยืน

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

3.1 เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่าน มีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

3.1.1 การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.) การเพิ่มจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์

- เมื่อเลิกใช้สารเคมี โครงสร้างดินจะค่อยๆ ฟื้นตัว กลับมาร่วนซุย
- ดินที่มีโครงสร้างดีช่วยอุ้มน้ำและธาตุอาหารได้ดีขึ้น ลดการชะล้าง

2.) การเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

- เศษพืชสมุนไพรที่เหลือจากการทำสารสกัดสามารถนำไปทำปุ๋ยหมัก
- การลดการใช้สารเคมีส่งเสริมให้เกิดการสลายตัวของอินทรีย์วัตถุในดินได้ดีขึ้น

3.1.2 การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

1.) การเพิ่มจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์

- ไม่ทำลายแมลงตัวห้ำตัวเบียนที่ช่วยควบคุมแมลงศัตรูพืชตามธรรมชาติ
- สังเกตพบสิ่งมีชีวิตในนาข้าวเพิ่มขึ้น เช่น กบ เขียด ปลา และแมลงชนิดต่างๆ
- เกิดสมดุลของห่วงโซ่อาหารในระบบนิเวศนาข้าว
- พบนกหลากหลายชนิดเข้ามาหากินในพื้นที่นามากขึ้น สะท้อนถึงความอุดมสมบูรณ์

3.1.3 การลดมลพิษในน้ำและดิน

1.) การลดการปนเปื้อนสารเคมีในแหล่งน้ำ

- ไม่มีสารพิษตกค้างที่จะชะล้างลงสู่แหล่งน้ำ
- น้ำในคลองและบริเวณใกล้เคียงมีคุณภาพดีขึ้น มีสัตว์น้ำอาศัยมากขึ้น
- ลดปัญหาการตายของสัตว์น้ำที่มักเกิดหลังการฉีดพ่นสารเคมี

2.) การลดการสะสมสารพิษในดิน

- ไม่มีสารเคมีตกค้างสะสมในดิน
- ค่า pH ของดินเริ่มปรับสู่สมดุลธรรมชาติ

3.1.4 การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

1.) การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

- ดินที่มีคุณภาพดีขึ้นช่วยอุ้มน้ำได้ดีกว่า ลดความถี่ในการให้น้ำ
- ต้นข้าวที่แข็งแรงมีระบบรากที่สมบูรณ์ สามารถทนต่อสภาวะแล้งได้ดีขึ้น

3.2 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตรใน ศพก.)

3.2.1 การลดการปนเปื้อนสารเคมีในสิ่งแวดล้อม

- 1.) ลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช : สารสกัดพริกแกงมีสารแคปไซซิน (Capsaicin) ที่มีฤทธิ์ไล่แมลงศัตรูข้าวหลายชนิด ทำให้ลดการใช้สารเคมีสังเคราะห์

- 2.) ลดการตกค้างในดินและน้ำ : เมื่อใช้สารจากธรรมชาติ จะย่อยสลายได้เร็วกว่า ไม่สะสมในสิ่งแวดล้อม
 - 3.) ป้องกันการปนเปื้อนในแหล่งน้ำ : ลดการไหลชะของสารเคมีลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง ทำให้ระบบนิเวศทางน้ำปลอดภัย
- 3.2.2 การฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ
- 1.) รักษาสมดุลห่วงโซ่อาหาร: สารสกัดพริกแกงมีความเฉพาะเจาะจงกับแมลงศัตรูพืชบางชนิด ไม่ทำลายแมลงที่เป็นประโยชน์
 - 2.) เพิ่มประชากรศัตรูธรรมชาติ: แมลงห้ำ-แมลงเบียนกลับมาควบคุมแมลงศัตรูข้าวตามธรรมชาติ
 - 3.) ส่งเสริมระบบนิเวศในนาข้าว: สัตว์น้ำเล็กๆ เช่น ปลา กุ้ง หอย ปู สามารถอาศัยอยู่ในนาข้าวได้ เป็นแหล่งโปรตีนเสริมให้เกษตรกร
- 3.2.3 การปรับปรุงคุณภาพดิน
- 1.) ลดการสะสมสารพิษในดิน: เมื่อไม่ใช้สารเคมี ดินจะปลอดจากสารตกค้าง
 - 2.) เพิ่มกิจกรรมของจุลินทรีย์ดิน: จุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์สามารถเจริญเติบโตได้ดี ช่วยย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ
 - 3.) ฟื้นฟูโครงสร้างดิน: เมื่อมีกิจกรรมทางชีวภาพในดินมากขึ้น โครงสร้างดินดีขึ้น การระบายน้ำ และการอุ้มน้ำดีขึ้น
- 3.2.4 การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- 1.) ลดการขนส่งปัจจัยการผลิต: สารสกัดพริกแกงสามารถผลิตได้เองในท้องถิ่น ลดการขนส่งระยะไกล
- 3.2.5 ประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร
- 1.) ลดต้นทุนการผลิต: ต้นทุนการทำสารสกัดพริกแกงต่ำกว่าการซื้อสารเคมี 50-70%
 - 2.) เพิ่มมูลค่าผลผลิต: ข้าวปลอดสารพิษได้ราคาสูงกว่า 15-30%
 - 3.) ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก: เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น รายได้สูงขึ้น ลดแรงกดดันในการขยายพื้นที่เกษตรกรรม

4. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

- 4.1 ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์
 - 4.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่
 - 1.) ศพก. มีฐานข้อมูลที่เป็นระบบ เช่น ประเภทของพืชเศรษฐกิจหลัก, พื้นที่เพาะปลูก, ปริมาณผลผลิต, ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิต รวมถึงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ทำให้สามารถวิเคราะห์และวางแผนการส่งเสริมการเกษตรได้ตรงเป้าหมาย
 - 4.1.2 การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้
 - 1.) มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในหัวข้อต่าง ๆ เช่น การจัดการดิน น้ำ พืช, การใช้เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่, การตลาดและการแปรรูปผลผลิต

- 2.) ต้อนรับหน่วยงานและเกษตรกรจากพื้นที่อื่นที่เข้ามาศึกษาดูงาน และเป็นต้นแบบในการดำเนินการด้านเกษตร

4.1.3 การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- 1.) เกษตรกรสามารถเข้ามาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการเพาะปลูก การแก้ปัญหาศัตรูพืช หรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพผลผลิต
- 2.) มีการรับฟังปัญหาในพื้นที่ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว

4.1.4 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- 1.) มีการเผยแพร่ข่าวสารผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์ กลุ่มไลน์เกษตรกร หรือเฟสบุ๊ก
- 2.) ถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ ๆ เช่น พันธุ์พืชที่เหมาะสม เทคโนโลยีลดต้นทุน และแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4.1.5 การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- 1.) มีระบบ "เกษตรกรต้นแบบ" ที่นำความรู้ไปทดลองปฏิบัติจริง และขยายผลสู่เพื่อนบ้านในชุมชน
- 2.) ผลลัพธ์ที่เห็นได้ชัด เช่น ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต หรือเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตร เช่น ตลาดออนไลน์
- 3.) เกษตรกรเกิดความมั่นใจและมีแนวทางในการพัฒนาอาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

4.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- 1.) เข้าร่วมประชุมและวางแผนร่วมกับ อบต., เทศบาล, โรงเรียน หรือสหกรณ์ในชุมชน
- 2.) ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร เช่น งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) หรือกิจกรรมตามโครงการรัฐบาล

4.1.7 บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในชุมชน

- 1.) บริหารจัดการศูนย์ให้มีความพร้อมทั้งสถานที่ อุปกรณ์ และบุคลากร
- 2.) กำกับดูแลกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ และตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่
- 3.) ประสานงานกับหน่วยงานสนับสนุน เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน

4.2 ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

4.2.1 ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนพัฒนา

1.) ด้านการเกษตรในชุมชน

นายสุนธิ์ แสงนาค มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนในการขับเคลื่อนและพัฒนากิจกรรมในชุมชน โดยสามารถนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และแนวคิดการเกษตรสมัยใหม่มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ สภาพแวดล้อม และความต้องการของเกษตรกรในท้องถิ่น ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งยังสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานรัฐ และภาคเอกชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

4.2.2 ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

1.) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

การเป็นผู้นำชุมชนในบทบาทของ ศพก. ทำให้นายสุนธิ์ แสงนาค มีโอกาสแสดงศักยภาพในการนำพาชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ทั้งในรูปแบบทางการ เช่น การเป็นประธานคณะกรรมการ หรือร่วมประชุมวางแผนกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการประชุมศพก.แปลงใหญ่ ระดับอำเภอและระดับจังหวัด

2.) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายสุณิธิ แสงนาค มีความภาคภูมิใจที่ได้อุทิศเวลา แรงกาย และแรงใจในการทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่ยึดติดกับผลประโยชน์ส่วนตน มุ่งเน้นให้เกิดความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและชุมชนในระยะยาว พร้อมรับฟังปัญหา ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขอุปสรรค ช่วยเป็นวิทยกรให้ความรู้ด้านการเกษตร ให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การสนับสนุนโดโลไมท์ การผลิตเครื่องจักรสาน และสร้างบรรยากาศของความร่วมมือภายในชุมชน ถือเป็นเกียรติสูงสุดในชีวิตที่ได้ทำประโยชน์เพื่อบ้านเกิดและสังคมโดยรวม

2. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น ”

ส่วนที่ 4 ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

1.) ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

1. นายสมเกียรติ อินทร์กลัด	เกษตรอำเภอโนนรมย์
2. นายสุรัชชัย เปียวิเศษ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
3. นางสาวพัชรินทร์ กิติรัตน์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
4. นางสาวนิชา โปทอง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
5. นางสาวปิยนฎ สวนแก้ว	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
6. นางสาวสุภาภรณ์ สังข์แก้ว	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

2.) กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- การใช้ วิธีการสัมภาษณ์ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้ของ ศพก.

และการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร

- การใช้ Mind Map ในการถอดบทเรียนของ ศพก. และผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

- การใช้ SWOT ในการถอดบทเรียน ทบทวนกิจกรรม/โครงการ/สถานการณ์ที่ผ่านมา เช่น โครงการ
อบรมเกษตรกร, การพัฒนาชุมชน, หรือการดำเนินงานในช่วงวิกฤต ระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์ 4 ด้าน

จุดแข็ง: อะไรที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

จุดอ่อน: มีอะไรที่ยังไม่ดี ต้องปรับปรุง

โอกาส: มีโอกาสอะไรที่สามารถต่อยอด

อุปสรรค: มีอะไรที่ขัดขวางหรือเสี่ยง

สรุปบทเรียนที่ได้ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคต

3.) ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการถอดบทเรียน

เจ้าหน้าที่หรือผู้ดำเนินการถอดบทเรียนบางรายยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินการถอดบทเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เนื้อหาที่ได้ไม่ครอบคลุมสาระสำคัญหรือไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้อย่างเต็มที่

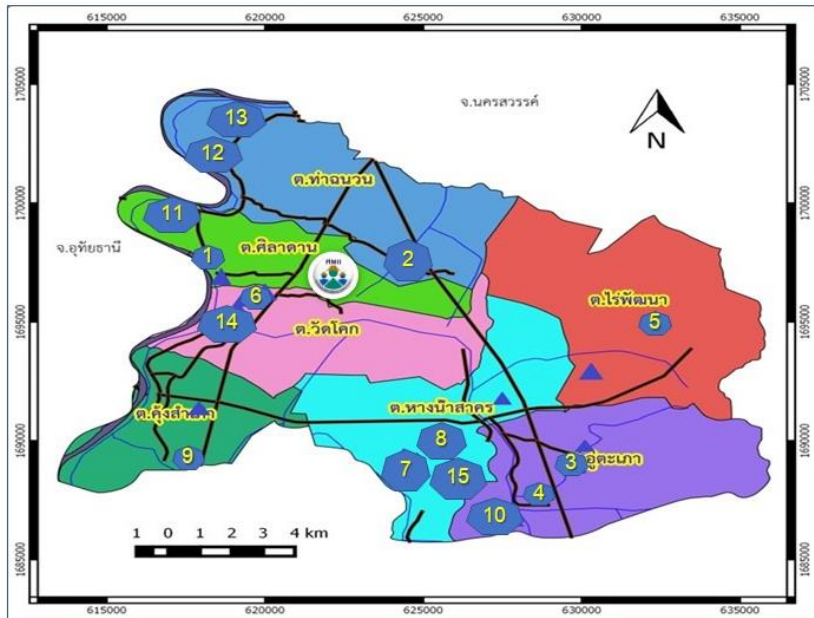
- การมีส่วนร่วมของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องยังไม่ครอบคลุม การดำเนินการถอดบทเรียนในบางพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่ครบถ้วนหรือขาดมุมมองที่หลากหลาย

- ข้อจำกัดด้านงบประมาณและระยะเวลาดำเนินการ

การดำเนินการถอดบทเรียนในหลายพื้นที่ประสบปัญหาขาดแคลนทรัพยากร โดยเฉพาะด้านงบประมาณและระยะเวลาที่จำกัด ทำให้การดำเนินงานไม่สามารถทำได้อย่างลุ่มลึกหรือครบถ้วน

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย อ.มโนรมย์

ศพก. อ.มโนรมย์

- 1.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอขาวแตงกวาอำเภอมโนรมย์
- 2.กลุ่มผู้ปลูกพืชปลอดภัย
- 3.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์และผลิตอาหารสัตว์
- 4.เกษตรกรรุ่นใหม่
- 5.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะตำบลไร่พัฒนา
- 6.ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน
- 7.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ดและผลิตภัณฑ์จากเห็ดยายจิมอินดี
- 8.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงแปรรูปและผลิตอาหารสัตว์ปศุสัตว์ตำบลวังน้ำคอก
- 9.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มนาแปลงใหญ่คู่งลิ้นฟ้า
- 10.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มบ้านคอนสำโรง
- 11.ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน บ้านท่าแขก
- 12.แปลงใหญ่ข้าวห้วยยางท่าฉนวน
- 13.ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านคอนฉนวน
- 14.วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงจิ้งหรีดเศรษฐกิจ
- 15.กลุ่มเลี้ยงสัตว์และนาหญ้า